Vrublevskio biblioteka

Krynica

ŠALTINIS

VILNIA, 1 ŚNIEŽNIA 1939 HODU. № 5 (702). Hod vydańnia XXI.

BIEŁARUSKAJA NARODNAJA HAZETA
Vychodzić u aŭtorki i piatnicy.

Cana numaru 10 cent. Padpiska na hod—5 lit., na paŭhoda 3 lity. Da kanca 1939 h. — 0.75
Adras red. i admin.: Vilnia, Zavalnaja vul. 1—2.

Vialikaja mova Prezydenta Respubliki

U sieradu 29 listapada siol. na pasiedžańni litoŭskaha Sojmu ŭ Kaŭnasie, vialikuju pramovu skazaŭ Prezydent Respubliki Antanas Smetona.

Pramova heta datyčyła ŭsich halinaŭ sučasnaha žyćcia i ŭčora jšče a hadz. 15 min. 30 pieradavałasia praz Vilenskaje radio i pabiełarusku. Z techničnych pryčyn nia možam hetaj pramovy padać siahońnia: abznajomim z joj našych pavažanych čytačoŭ u najbližejšym numary „Krynicy“.

Беларуская Дзяржаўная Прогімназія ў Вільні

У Вільні, як ведама, існуе Беларуская Дзяржаўная трохклясавая Прогімназія. Завецца прогімназіяй, бо ня мае покульшто вучняў на поўную гімназію. Будзе звацца гімназіяй тады, калі разаўецца ў сямікласавую сярэднюю школу. У праграме між гімназіяй і прогімназіяй розьніцы няма.

У сваім пачатку Беларуская Прогімназія напатыкаецца на многія труднасьці. Так зложылася, пасьля апошніх палітычных падзеяў, што бадай усё трэба пачынаць нанова. Між іншым не малую труднасьць становіць і той факт, што праз 20 гадоў Палякі Беларусаў упорыста полёнізавалі і не давалі беларускіх школ. Але гэта нічога. Труднасьці перамагаюцца і прогімназія разьвіваецца даволі надзейна.

Прогімназія гэта напатыкае так-жа некаторыя труднасьці, якія ставяцца Палякамі. Палякі вядуць агітацыю сярод шырокіх кругоў насельніцтва Вільні, каб байкатаваць Беларускую Прогімназію. Асабліва папулярным зьяўляецца аргумант, што нехта некалі будзе караць тых, якія будуць вучыцца ў Беларускай Прогімназіі. Сягоньня-ж Віленскія Палякі ня могуць нават сьцерпіць абвестак аб Бел. Прогімназіі, расклееных па вуліцах Вільні, і большасьць гэтых абвестак яны пазрывалі.

Аднак, ня гледзячы на гэныя труднасьці і на агітацыю, першая кляса прогімназіі мае ўжо даволі вучняў, а другая і трэцяя арганізуецца.

Вучні паходзяць пераважна з Вільні, але ўжо паволі прыбывае элемэнт і з правінцыі. Ведама, для вучняў з вёскі патрэбны інтэрнат. Вось-жа пэдагогічная рада прогімназіі думае і аб гэтым. Ужо робяцца захады дзеля арганізаваньня інтэрнату. Акрамя таго робяцца стараньні, каб наладзіць на месцы дакармліваньне бедных вучняў.

Літоўскія школьныя ўлады за навуку да новага году браць ня будуць нічога. А за другую палавіну году трэба будзе плаціць толькі 75 літаў. Вучні, якія будуць добра вучыцца, ад платы будуць звальняцца.

Беларуская Прогімназія мае будучыню: яна, як дзяржаўная, мае поўныя правы, дае моладзі даступныя ўмовы вучыцца, канчаць школу сярэднюю і даставацца ў унівэрсытэт.

Вось-жа ўсе Беларусы, як места Вільні, так і вёскі павінны аб гэтым помніць і старацца вучыць сваіх дзяцей у сваей Беларускай Дзяржаўнай Прогімназіі ў Вільні. *А. С—кі*

KAZYS BIZAUSKAS Delehat Uradu ŭ Vilni i Vilenščynie

Novanaznačany delehat Uradu dla Vilni i Vilenščyny hram. Kazys Bizauskas radziŭsia

Ministr Kazys Bizauskas

2.II.1893 h. ŭ Kuršach. Vučyŭsia ŭ Mitavie, a paśla ŭ Schwytz (Švajcaryja), u Vilni i ŭ Kaŭnasie. Praŭnyja navuki studyjavaŭ u Maskvie. Niamieckuju okupacyju prabyŭ u Litvie. U 1917 h. byŭ delehatam na litoŭskuju konferencyju ŭ Vilni. U charaktary sekretara Taryby redahavaŭ histaryčny akt proklamacyi niezaležnaści Litvy. Ad 1.II.1919h. pračaŭ dyplomatyčnuju pracu, jakaja viała jaho praz Anhliju, Vatykan, Złuč. Štaty Paŭn. Ameryki, Łatviju i Holandyju. Ad 1931 h. pracuje ŭ Ministerstvie Zahr. Spraŭ, a paśla ŭ Prezydyjumie Rady Ministraŭ.

Ministr K. Bizaŭskas braŭ učaście ŭ pierahavorach litoŭska-savieckich u Maskvie ŭ 1920 h. i 1939 h.

U apošnim i ciapierašnim uradach ministr K. Bizauskas byŭ i jošć vice-premjeram.

Kurs polskaha złota ŭstanoŭleny

Ministr Finansaŭ abvieściŭ užo rasparadžeńnie ab zamienie zdepanovanych złotaŭ na lity. Zdepanovanyja złotyja buduć vymianiacca na lity ad 1-ha da 30 śniežnia ŭkłučna. Vymianiacca buduć u Litoŭskim Banku i ŭ inšych, padadzienych im, instytucyjach.

— Asobam, jakija skłali ŭ depazyt nia bolš, jak 300 złotaŭ, buduć vymianiacca złotyja pavodle kursu: za adzin złot — 50 centaŭ.

Asobam, jakija skłali ŭ depazyt bolš, jak 300 zł., vymiena budzie adbyvacca pavodle kursu: za 1 zł. — 40 centaŭ.

Vypłata litaŭ za zdepanovanyja złotyja budzie adbyvacca nastupnym sposabam: 1) Asobam, jakija sklali ŭ depazyt nia bolš, jak 1000 złotaŭ, adnosnaja za ich suma litaŭ budzie vypłačana adrazu; 2) a asobam, jakija zdepanavali bolš jak 1000 złotaŭ, adrazu hrašmi vypłaciać tolki 20 prac. ad składzienych u depazyt złotaŭ, ale nia mienš, jak 400 i nia bolš, jak 5000 lit. Rešta hrošaŭ budzie ŭpisana ŭ adnosny biahučy rachunak u Litoŭskim Banku. Heta suma budzie vypłačvacca ad studnia 1940 h. hetkim paradkam:

1) Kažnaj asobie budzie vypłačana raz u try miesiacy pa 10 prac. upisanaj u biahučy rachunak sumy, ale nia mienš, jak 300 litaŭ; 2) kažnaj asobie moža być vypłačana i bolš, kali jana dakaža, što žadanaja suma praznačajecca na praduktyŭnyja mety.

Składzienyja ŭ depazyt złotyja buduć vymienieny na lity abo źviernieny nazad z depazytu na padstavie pradstaŭlenych depanacyjnych kvitoŭ.

Chto nie zachoča vymianić złotyja na lity, moža ŭziać złotyja nazad da dnia 30 śniežnia ŭkłučna.

Padrobnaści ab paradku abmieny złotaŭ na lity i atrymańnia złotaŭ z depazytu buduć ustanoŭleny Litoŭskim Bankam.

Biełaruskaje dzicia — ŭ biełaruskuju školu!

Što Biełarusaŭ u Vilni jość nia mała, ab hetym my ŭžo pisali i da hetaha varočacca nia budziem. Ale Vilnia, heta nie biełaruskaja vioska, dzie Biełarusy-sialanie žyvuć sucelnaj masaj, a vialikaje miesta, u jakim my raškinuty pa roznych jahonych kutkoch i kutočkach. Da tano Biełarusy tak byli pryhniečanyja, tak raźbityja i upaśledžanyja adnosinami polskich uładaŭ na praciahu 20-cihodniaha polskaha panavańnia, što da svaje nacyjanalnaści nie zaŭsiody ŭsie mahli pryznavacca. Niastača śmiełaści ŭva ŭsich Biełarusaŭ čviorda stajać u abaronie svaich nacyjanalnych pravoŭ jašče bolš pavialičvała nacyjanalistyčna-šovinistyčnyja polskija apetyty. Dajšło da tano, što nia tolki adzinaja biełaruskaja škoła ŭ Vilni była źlikvidavanaja, ale ŭva ŭsich polskich školach upajvałasia ŭ maładyja dušy panižańnie ŭsiaho biełaruskaha.

Siahońnia žyćcio źmianiłasia. Siahońnia haspadary Vilni, Lićviny, dazvalajuć nam Biełarusam mieć svaje školy. Adnak z Vilni nia ŭciok jašče duch polskaha šovinizmu, jon dalej dzieić. I siahońnia biełaruskaje dzicia prychodzić jašče z płačam nia tolki z taje pryčyny, što jano śmieje pryznacca da biełaruskaje nacyjanalnaści, ci što nia moža dobra havaryć papolsku, ale navat dziela tano, što jano publična vyjaviła achvotu vučycca litoŭskaha jazyka. — Što tak jość, maju na heta fakty z pačatkavaje škoły na Połackaj vulicy № 2. — Polskija vučyciali i backi Palaki, prosta, raspalitykoŭvajuć svaich dziaciej. Našym-ža biełaruskim dziciam palitykanstva nie patrebnaje. Našaj moładzi patrebnaja pierad usim aśvieta, a paśla spakojnaja tvorčaja praca. Aśvietu-ž u najdastupniejšaj formie moža biełaruskim dziaciam dać tolki svaja biełaruskaja škoła.

Voś-ža takaja svaja pieršaja **biełaruskaja dziaržaŭnaja pačatkavaja škoła, sa zhody Pradstaŭnika Ministerstva Aśviety, užo arhanizujecca na Daminikanskaj vulicy ŭ domie № 3/5.** Tam biełaruskaje dzicia paznaje rodnuju hramatu, a razam paznaje dziaržaŭny litoŭski jazyk, paznajomicca z inšymi movami, tam paznaje i svaju biełaruskuju hraždanskuju abecedu (h. zv. ruskija litary), jakoj karystajucca ŭ Savieckaj Biełarusi i ŭva ŭsim vialikim SSSR. Končyŭšy pačatkavuju školu, u tym-ža domie moładź budzie mahčy zaraz pastupać u svaju biełaruskuju dziaržaŭnuju himnaziju, a paśla navat i ŭ universytet na dalejšyja navuki. U pačatk. škole navuka biazpłatnaja. Vučyć u biełaruskaje pačatkavaj škole buduć vučyciali Biełarusy z vyšejšymi vučycielskimi kvalifikacyjami, a heta jość hvarancyjaj, što jana budzie pastaŭlena vielmi dobra, što sapraŭdy zmoža dać moładzi aśvietu i dobraje pryhatavańnie da dalejšaje navuki, žyćcia i pracy.

Praŭda, Biełarusam, razsiejenym pa ŭsim mieście, a faktyčna pa ŭsich jahonych pradmieściach, nadta nia vyhadna pasyłać dziaciej až u centr miesta, bo ŭsim nia tolki vielmi daloka chadzić, ale dzieci niekatorych biezrabotnych Biełarusaŭ prosta nia majuć u što apranucca i abucca, kab prajści dalejšuju darohu. Usio-ž-taki ŭsie hetyja pieraškody treba pieramahać. Nia treba tak-ža słuchać plotak roznych dyversantaŭ. A treba pamiatavać, što pasyłajučy svaich dziaciej u biełaruskuju školu my ablehčym im navuku, vyłučym ich z pad čužoje varožaje Biełarusam i Litoŭcam ahitacyi, naśmiešak i panižeńnia, što adnačasna hetym my zdabudziem sabie pryznańnie nia tolki siarod pryjacielaŭ, ale i siarod vorahaŭ.

Dyk, Biełarusy-vilency! Biezadkładna nakiroŭvajma ŭsich biełaruskich dziaciej u biełaruskuju dziaržaŭnuju pačatkavuju školu — Daminikanskaja 3/5 (u panadvorku)! Niachaj-ža kinuty klič — „Biełaruskaje dzicia — ŭ biełaruskuju školu!“ znojdzie vodhuk u kožnaj biełaruskaj chacie!.

J. N.

Na padstavie zhody Ministerstva Aśviety Litoŭskaje Respubliki ŭ Vilni ŭžo sarhanizavałasia i pracuje

3-klasavaja

biełaruskaja dziaržaŭnaja prohimnazija

(dasiulešniaja himnazija biaz liceju)

Lekcyi ŭ prohimnazii adbyvajucca ŭžo narmalna, ale jość jašče miascy ŭva ŭsie klasy.

Adnačasna paviedamlajecca, što pry prohimnazii adčyniajecca

biełaruskaja dziaržaŭnaja pačatkavaja škoła.

Lekcyi ŭ biełaruskaj dziaržaŭnaj pačatkavaj škole pačnucca ŭ aŭtorak 5-ha śniežnia a 8 hadzinie ranicy.

Pryjmo kandydataŭ u prohimnaziju i pačatkavuju školu adbyvajecca ŭ pamieškańni himnazii na Daminikanskaj vul. № 3/5, u hadzinach ad 8 da 12.

Historyja Biełarusi i Ukrainy

U Maskoŭskim Dziaržaŭnym Histaryčnym Muzei jość addzieły, pradstaŭlajučyja historyju Biełarusi i Ukrainy ŭ XI - XVIII st. Sioleta ŭ Muzei była adčynena vystaŭka novych ekspanataŭ.

Akvarela, hraviura i rysunki pakazvali harady Zach. Biełarusi i Zach. Ukrainy XVIII st., a tak-ža paŭstańni sialan ŭ 1740 — 1748 h. Asablivaju ŭvahu zvaračvała hraviura, pradstaŭlajučaja polskaha pana Radzivilła. Vobak z hraviuraj była pamieščana mapa tych ziamiel, na jakich adbyvalisia paŭstańni.

Knihapis

Pradžios mokyklos programos

Kaunas, Švietimo Ministerijos Knygų Leidimo Komisijos leidinys, 1939. 160 s.

Vydavieckaja kamisija Ministerstva Aśviety tolki što nadrukavała prahramy pačatkavaj škoły. Dadana asobna i tablica lekcyj dziela škoł Vilenskaha kraju. Tutaka litoŭskaj movie praz 6 hadoŭ naznačana 51 hadzina (narmalna tolki 40 hadzin). Asabliva pavialičany lik lekcyj litoŭskaj movy ŭ IV- VI hadoch navuki: 8, 8 i 8 hadzin, u narmalnaj tablicy adpaviedna 6, 5 i 5 hadzin.

U prahramach jość niamieckaja, łatyšskaja, polskaja, rasiejskaja, žydoŭskaja i hebrejskaja movy (dziela škoł adpaviednych). Biełaruskaj movy u hetaj prahramie niama, bo adpaviednaja prahrama tolki ciapier apracoŭvajecca. Dahetul ŭ Litvie biełaruskich škoł zusim nia było.

U prahramie polskaj movy literatura pačynajecca z IV hodu, vykładajucca hałoŭnyja tvory: A. Mickieviča, Kondratoviča, M. Kanapnickaj, J. Kachanoŭskaha, J. Krasickaha, H. Sienkieviča, B. Prusa, J. Słavackaha i inš., a tak sama pierakłady z litoŭskich piśmieńnikaŭ na polskuju movu. I rasiejcy z IV hoda vučacca tvoraŭ Puškina, Lermantova, Kalcova, Gogola, Turgienieva, Kryłova, Gončarova, Dastajeŭskaha, Čechava, Fonvizina, prachodziać narodnyja byliny i inš.

Treba spadziavacca, što i ŭ prahramach biełaruskaj movy buduć tvory biełaruskich piśmieńnikaŭ, a tak sama pierakłady z movy litoŭskaj.

Bibliografijos Žinios.

Nr. 7 (73). Vilnius—Kaunas, 1939.XI.15.XII metai.

Jość heta časapis litoŭskaj dziaržaŭnaj i nacyjanalnaj biblijahrafii; vydajecca ŭ Kaŭnasie, pačynajučy z 1928 h. U Nr 7 časapisu zarehistravany 141 tom novych nieperyjadyčnych vydańniaŭ, ŭ ich liku i pieršyja Vilenskija vydańni. U čarhovym Nr. 8-m Vilenskich vydańniaŭ budzie ich značniejšy lik. Za 6 tydniaŭ (z 1.X až da 15.XI) ŭ Litvie pačali vychadzić 6 novych časapisaŭ: litoŭskija knygu Lentyna (knižnaja Šafa), Spinduliai (Pramieńni), Vilniaus Balsas (Vilenskij Hołas), polski „Kurjer Wilenski,“ francuzski Le Roman pour Vous (Raman dziela Vas) i žydoŭski „Farnach“. U adzinaj rehistracyi artykułaŭ (z časapisaŭ) — 372 nazovy.

Užo nadrukavana bolš pałaviny vialikaj litaraturnaj biblijahrafii, złožanaj litoŭskim piśmieńnikam Antonam Venclova. Jon padaje ŭ svajej biblijahrafii pierakłady na litoŭskuju movu z inšych movaŭ tvoraŭ mastackaj literatury i artykuły ab tvorčaści čužaziemnych i čužaplamiennych piśmieńnikaŭ. Pakul bibliahrafija spyniłasia na G. E. Lessing'u.

Ŭ hetym časapisie byli zarehistravany i niekalki biełaruskich vydańniaŭ, jakija byli nadrukavany ŭ Kaŭnasie za apošnija hady. Ale ich było duža mała. Treba spadziavacca, što ciapier budzie ich bolš, kali Vilnia ŭznoŭ stałasia staličnym horadam, jak u daŭniejšyja časy.

„Bibliografijos Žinios“ adroźnivajucca ad polskaha „Urzędowego Wykazu Druków“ U Wykazie pieiš drukavalisia tvory papolsku, a potym užo jšli tvory „mienšaściaŭ“, siarod ich i Biełarusaŭ. „Žinios“ razpadzielaje u alfab. paradku druki na addzieły i padadzieły decimalnaja biblijahrafičnaj klasifikacyi, jakaja abaviazkavaja ŭ biblijatekach. Na pieršych miajscoch stajać tvary piśmieńnikaŭ proźviščy jakich pačynajucca na A, B, C, Č i hetak dalej. Vydańni na movach mienšaściaŭ i inš. łohka paznać z adznaki „k“ (kita kalba= inš. mova) pry adpaviednych vydańniach.

Časapis daje tak sama artykuły ab biblijatečnych spravach (arhanizacyja, technika), kroniku i biobibliohrafiju, h. zn. karotkija žyćciapisy pamioršych piśmieńnikaŭ, navukovych pracaŭnikoŭ, hramadzkich dziejačoŭ i inš., pracavaŭšych ŭ litoŭskim druku, i śpis ich tvoraŭ.

Kaunas 21.XI.1939 **Aleś Smaleniec**

Zdenko Nažički

Piśmo da maci

Na schile vasieńnich dzion
k tabie imknusia
u dumach, a dumy nia znajuć
[zapyni;
chočaš?—abo je, kali žviečareje
ŭ uśmiešku tvar, jak u bezu puki
achiniem...

Ty tam, u siale dalokim,
niedzie za siomym imšaram,
a ja tut u mieście, ŭdychaju
[navieji zimy
i hladžu na liścio, što za voknami
[hinie,
i vieru,
što uśmiešku maju zaniasuć
[tabie chmary.

Pierakł. A. Biarozka.

Novyja pašparty ŭ Vilenščynie

Ad sierady 29 listapada litoŭskija ŭlady pačali vydavać užo pašparty ŭ Śviancianskaŭskim paviecie. Pašla pryjdzie čarha na Vilniu. Apłata za pašpart maje być 11½ litaŭ. Zarejestravanyja biezrabotnyja, biednyja i ichnija siemji, małaziamielnyja sialanie, parabki i rabotniki što pracujuć na publičnych rabotach majuć atrymać pašparty darma.

Biełarusy kataliki ŭ Vilni molucca ŭ rodnaj movie

Dn. 26.XI ŭ kaściele śv. Mikałaja iznoŭ sabralisia Biełarusy, kab słavić Boha ŭ rodnaj movie. Na heta pieršaje nabaženstva ŭ volnaj Litvie syšłosia šmat narodu. Nabaženstva adpraviŭ i skazaŭ adpaviednuju navuku ks. A. Stankievič. Achvoča i radasna razlahalisia huki biełaruskaj relihijnaj pieśni.

Z sumam tolki treba adciemić, što nia vidzieła biełaruskaje hramadzianstva ŭ kaściele radoŭ vučnioŭskich. Praŭda, moža ŭ Vil. Biełar. Himnazii jość nia mnoha vučniaŭ katalikoŭ. Ale ci 5 ci 25, jany pavinny stajać na adpaviednym miejscy i ŭ adpaviednym stroju. Bo vielmi ciažka hladzieć, jak vučni chavajucca za filarami, dy vycirajuć pył pa kutoch śviatyni. Dyk chaj-ža adpaviednyja čynniki padumajuć ab tym, kab bieł. vučnioŭskaja moładź stajała ŭ kaściele na svaim miescy. Pryvučacca hetak da paradku samyja dzieci. A nie biez karyści budzie ichni prykład i dla inšych.

J. M.

BIEŁARUSKAJA CHRONIKA

Nadzvyčajny schod siabroŭ arhanizacyi „Biełaruskaha Centru ŭ Litvie“. U niadzielu, 26 ha biahučaha miesiaca, u Kaŭnasie adbyŭsia nadzvyčajny schod siabroŭ „Biełaruskaha Centru ŭ Litvie“. Schod vysłuchaŭ spravazdaču z dziejnaści arhanizacyi, abhavaryŭ patrebu pieraniasieńnia siadziby hetaj arhanizacyi z Kaŭnasu ŭ Vilniu, a tak-ža spravu pieravybaraŭ uładaŭ.

Rašeńniem schodu siadziba „Biełaruskaha Centru“ pieranosicca ŭ Vilniu. U vyniku pieravybaraŭ, u novy ŭrad arhanizacyi ŭvajšli: Ks. A. Stankievič, inž. Adolf Klimovič, mgr. J. Šutovič — z Vilni, Barysovič i Janka Matač — z Kaŭnasu U Rev. Kamisiju ŭvajšli: Symon Karol, Ks. dr. St. Hlakoŭski — z Vilni, i Jasinski z Kaŭnasu.

Biełaruski kooperatyŭ zakupiŭ vahon bulby, jakuju pradaje ŭ svaich kramach pry vulicy Lehijonavaj 92 i Subač 47. Ceny samyja vyhodnyja. Akramia taho toj-ža kooperatyŭ va ŭsich svaich kramach pradaje na kartački karasinu.

Nacyjanalizacyja fabryk u Zach. Biełarusi ŭžo pravodzicca ŭ žyćcio. Miž inšym uziaty na sobskaść dziaržavy ŭsie fabryki ŭ Baranavičach i ŭ Vaŭkavysku (harbarni i cementoŭni). Hazety padčyrkivajuć jak asablivaść, što dyrektaram adnaje z Baranavickich fabryk naznačany doŭhaletni storaž hetaje samaje fabryki.

Konkurs pracaŭnikoŭ mastactva. U Biełastoku adbyŭsia konkurs pracaŭnikoŭ mastactva. Brała ŭčaście ŭ konkursie bolš 200 asob—muzykaŭ, teatralnych pracaŭnikoŭ i inšych pracaŭnikoŭ mastactva. 42 učašniki nakiroŭvajucca ŭ muzyčnyja i teatralnyja ustanovy Mienšku.

Biełaruski Kaścielny Kamitet u Vilni paviedamlaje, što ŭ kožnuju niadzielu i śviata a 10 hadzinie ŭ kaściele śv. Mikałaja ŭ Vilni adbyvajucca

NABAŽENSTVY DLA BIEŁARUSAŬ KATALIKOŬ

U časie nabaženstva buduć bieł. relihijnyja śpievy, pašla kazańnie ŭ bieł. movie.

Abaviazkam kožnaha Biełarusa katalika jość prychodzić na bieł. nabaženstvy. BIEŁ. KAŠC. K-T.

Litoŭski Pedahohičny Instytut ŭ Vilni

27 listapada adčynieny ŭ Vilni Litoŭski Pedahohičny Instytut. U instytut pryjmajucca kandydaty, što skončyli himnazii i vučycielskija seminaryi, i tyja, što nia majuć skončanaj vučycielskaj seminaryi, ale byli vučycielami nia mienš jak 5 hadoŭ.

U instytucie 2 hrupy pradmietaŭ navučańnia: humanistyčnaja i pryroda-matematyčnaja. Užo ad pieršaha kursu studenty mohuć vybrać adnu z hrup. Navučańnie biasplatnaje i tryvaje 2 hady. Z kursu na kurs pierachodziać studenty pa zdańniu usich praduhledžanych ekzaminaŭ i pa adrableńniu praktyčnych rabot.

Skončyŭšyja Instytut majuć prava vučyć u pačatkavych škołach i ŭ nižejšych klasach siarednich škołaŭ.

U hetym navučalnym hodzie ŭ instytucie vučacca 229 studentaŭ. Kiraŭnictva starajecca załažyć pry Instytucie internat, u jakim niezamožnyja studenty nie patrebavali-b płacić za pamieškańnie, apał i śviatło. Aprača taho biednym studentam dajucca stypendyi.

LIETŪKIS — Addzieł u Vilni

ŭ svaich składach u Vilni, vul. Słavackaha 27, tel. 756

KUPLAJE adbornaje zboža: pšanicu, žyta, jačmień i avios. Płacić ceny ŭstanoŭlenyja dziaržavaj. Aprača zboža kuplaje: kaniušynu—čyrvonuju, švedzkuju i biełuju, cimafiejku, azimuju viku, harčycu, roznaha sortu haroch, pialušku, mak, biełу šalbabon (fasolu), kmin, lannoje siemia, hračychu i inš.

PRADAJE z volnaj ruki pšaničnyja votruby, avios i inš. U kramy i kooperatyvy dastaŭlaje tabaku, sierčyki i inš. kolonijalnyja tavary.

Addzieł kolonijalnych tavaraŭ LIETUKIS'A ŭ Vilni znachodzicca pry Małoj Rosie № 3, telefony: 56 i 3065.

Pošty palitoŭsku

Dziela ahulnaj orjentacyi čytačoŭ, padajom nižej śpisak poštaŭ u Vilenščynie dałučanaj da Litvy i pobač z nazovam kožnaj pošty źmiaščajem nazoŭ jejny palitoŭsku:

1. *Alkieniki*—Valkininkai,
2. *Arany*—Varėna,
3. *Arniany*—Varnėnai,
4. *Biełaja Vaka*—Baltoji Vokė,
5. *Borci*—Barčiai,
6. *Bianiuny*—Beniūnai,
7. *Bieržaniki*—Beržininkai,
8. *Biezdany*—Bezdonys,
9. *Bujvidzy*—Buivydžiai,
10. *Butrymancy*—Butrimonys,
11. *Čorny Bor*—Juodšiliai,
12. *Čorny Brod*—Pasmalvis,
13. *Druściany*—Drūsténai,
14. *Dukšty*—Dūkštas,
15. *Eišyški*—Eišiškės,
16. *Ihnalina*—Ignalina,
17. *Jašuny*—Jašiūnai,
18. *Kaleśniki*—Kalesnikiai,
19. *Kalonija Vil.*—Pavilnys,
20. *Kaltyniany*—Kaltanėnai,
21. *Kavalčuki*—Kalveliai,
22. *Karaciški*—Kariotiškės,
23. *Kiana*—Kena,
24. *Kiamieliški*—Kiemeliškės,
25. *Kiviški*—Kyviškės,
26. *Landvarova*—Lentvaris,
27. *Leśniki*—Miškiniai,
28. *Letniska*—Mėžionėliai,
29. *Łavaryški* Lavaryškės,
30. *Mejšagoła*—Maišiogala,
31. *Miedniki*—Medininkai,
32. *Mickuny*—Mickūnai,
33. *Niemenčyn*—Nemenčinė,
34. *Novaja-Vialejka*—Naujoji Vilnia,
35. *Orvidaŭ*—Skersabaliai,
36. *Padbiareźzie*—Paberžė,
37. *Padbrodździe*—Pabradė,
38. *Parčeva*—Pailgė,
39. *Pałuknia*—Palukné,
40. *Pałušša*—Palūšė,
41. *Panary*—Paneriai,
42. *Parubanak*—Kirtimai,
43. *Pabulanka*—Pažejmenė,
44. *Punžany*—Punžėnai,
45. *Reša*—Riešė,
46. *Rymšany*—Rimšė,
47. *Rykonty*—Rykantai,
48. *Rudomina*—Rudamina,
49. *Rukojni*—Rukainiai,
50. *Rudziški*—Rūdiškės,
51. *Rudniki*—Rūdininkai,
52. *Santoka* Santaka
53. *Salečniki Małyja*—Šalčininkėliai,
54. *Stasiły*—Stasylai,
55. *Suderva*—Sudervė,
56. *Sužany*—Sužonys,
57. *Śviancianka* (*N.-Śvianciany*)—Švenčionėliai,
58. *Šklary*—Šklėriai,
59. *Šumsk*—Šumskas,
60. *Tabaryški*—Tabaryškės,
61. *Troki*—Trakai,
62. *Turhieli*—Turgeliai,
63. *Turmont*—Turmantas,
64. *Viciuny*—Viciūnai,
65. *Vilnia*—Vilnius,
66. *Vilnia-Jerozolimka*—Vilnius-Jaruzalė,
67. *Zaviesy*—Lazdėnai.

HRAMADZIANIE! Prysyłajcie adrasy svaich znajomych, kab i jany mahli atrymać probny numar „Krynicy“.

Finska-savieckaja vajna visić na vałasku

Finska-saviecki spor zavastrajecca z hadziny na hadzinu i ŭ kožnuju chvilinu moža daviaści da farmalnaj vajny. Na pieršuju notu savieckaha ŭradu Finny adkazali, što hatovy adviaści ad hranicy svajo vojska, kali toje samaje zrobić i vojska savieckaje. Tady Saviety adkazalisia ad dahavoru ab nienapadańni miž Finlandyjaj i SSSR, vydali prykaz ab vajennaj hatovaści savieckaha fłota na mory i ŭ pavietry i adklikali z Finlandyi svajho dyplomatyčnaha pradstaŭnika. Vajenny-ž kamandzier Leninhradzkaha vokruhu, jaki biezpasiaredna hraničycca z Finlandyjaj, vyrazna zahadaŭ svaim vajakam: „na kožny akt napaści z boku finskaha adkazyvać zbrojaj“.

Z druhoha boku i ŭ Finlandyi, pavodle savieckich paviedamleńniaŭ, taksama iduć vajennyja pryhataŭleńni.—Viestku ab pasiarednictvie Niamieččyny miž SSSR i Finlandyjaj zapiarečyła sama Niamieččyna. — Pry hetkim stanie rečaŭ vajna moža vybuchnuć u kožnuju chvilinu.

Vajna na Zachadzie zavastrajecca

Vajna na Zachadzie dahetul išła vielmi pavolna. Davoli zaznačyć, što pavodle paviedamleńnia anhlickaha štabu, Anhličanie dahetul na suchapućci mieli tolki adnaho zabitaha. Na ŭzmožanuju adnak apošnim časam aktyŭnaść niamieckich padvodnych łodak, spačatku Anhlija, a za jój i Francyja abjavili poŭnuju blokadu Niamieččyny. Ad 4 śniežnia ŭsie karabli z tavaram dla Niamieččyny buduć zatrymlivacca morskaj stražaj anhlicka-francuskaj. Ci i na kolki heta straža budzie skutkoŭnaj — heta inšaja adnak reč, bo akazvajecca, što niamiecki namorski (nia kažučy ŭžo ab padvodnym) fłot siahońnia nia tolki panuje na mory Paŭnočnym, ale apošnim časam raźvivaje užo dziejnaść i ŭ paŭnočnaj čašci Atlantyckaha Akijanu, topiačy tam anhlickija vajennyja karabli. Z druhoha ž boku anhlickija aeraplany pačynajuć naloty na paŭnočna-zachodniuju Niamieččynu i na Helgoland.

VOKAM PA ŚVIECIE

Naharody miru z viedamaha fondu norvega Nobla siole ta naahuł nia budzie. Pastanaviŭ tak anahdaj Nobelaŭski Kamitet u Oslo.

Žydy na ziemlach b. Polščy zaniataj niamieckim vojskam majuć ciapier nialohkaje žyćcio. Jak ćvierdziŭ anahdaj praz radio hien. Sikorski, u Łodzi ŭsie Žydy abaviazany nasić na rukavie žoŭtuju paviazku, a pa 17 hadzinie nia smiejuć pakazvacca naahuł na vulicy. U Lublinščynie, kudy zvoziacca Žydy z usich polskich ziemlaŭ, panuje miž Žydoŭ plamisty tyfus.

Złotaŭ u Švecyi zusim nie mianiajuć, navat pa najnižejšym kursie.

Niamiecki ŭrad pieranosicca byccam z Berlina ŭ Vienu. Pišuć ab hetym anhlickija hazety, a jak pryčynu padajuć toje, što Berlin niedaloka ad anhlickich aeroplanavych bazaŭ.

Chto vinavaty za vajnu Polščy z Niamieččynaj? Na heta pytańnie adkazvajuć Niemcy, ćvierdziačy, što vinavat usiamu anhlicki pasoł u Varšavie Kennard, jaki faktyčna nie pazvoliŭ polskaj delehacyi jechać na pierahavory ŭ Berlin 28.VIII. 1939 h., jak hetaha damahałasia Niamieččyna i na što Polšč byccam užo hadziłasia.

— **„Piłsudski“** — polski karabiel, abyjmom u 14.000 ton, zatapiŭsia ad niamieckaj miny. „Piłsudski“ pływaŭ apošnim časam pad ściaham anhlickim.

— **Mobilizuje** pałakoŭ Niamieččyna ŭ zaniataj i dałučanaj Paznanščynie, Pamorji i Hornym Šlonzku. U hetych pravincyjach tak ža niezamužnyja kabiety ad 18 hadoŭ paklikany da adbyvańnia adnahodniaj słužby pracy.

— **Protestujuć** praciŭ abvieščańnia poŭnaj blokady Niamieččyny Japonija i Švecyja; Italija tymčasam ahraničyłasia tolki da „źviarnieńnia uvahi“ Anhlii i Francyi na toje, jakija škody moža zrabić Italii heta blokada.

Raskład jazdy aŭtobusami

Adjezd:

Na šlachu **Vilnia—Mejšahoła:** Z Vilni — 16.00 z Mejšahoły — 7.00.

Na šlachu **Vilnia—Padbreźzie:** Z Vilni — 16.00 z Padbreźzia 7.00.

Na šlachu **Vilnia — Troki:** Z Vilni — 9,00, 18.00 z Trok—7,00, 15,00.

Na šlachu **Vilnia — Miedniki:** Z Vilni — 18,00 z Miednik — 7.00.

Na šlachu **Vilnia — Łavaryški:** Z Vilni — 10.00 z Łavaryšak — 16.00.

Na šlachu **Vilnia — M. Salečniki:** Z Vilni — 17.00 z M. Salečnik—7,30.

Na šlachu **Vilnia — Ejšyški:** Z Vilni — 7,00 z Ejšyšak — 11.00.

Na šlachu **Vilnia — Turhieli:** Z Vilni — 17,00 z Turhielaŭ 7.30.

Na šlachu **Vilnia — Niemenčyn:** Z Vilni—9,00, 15,00 z Niemenčyna — 7,00, 15.00.

Na šlachu **Vilnia — N.-Vialejka:** Z Vilni — 7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00.

Z N.-Vialejki — 8.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00.

Da nas pišuć

Pačynajem novaje žyćcio

Tabaryški. Daŭno ŭžo ŭ biełaruskich časapisach pisałasia ab žyćci ŭ našaj staroncy. A pisać mnoha było ab čym, ale nia možna było tak jak chaciełasia, jak vymahała praŭda.

Prypaminaju apošnija dni źniŭnia. Usiudy havaryłasia tolki ab mabilizacyi, ab vajnie. Niejkaja horkaja žudaść chapała za serca ad płaču matak i žonak, što vypraŭlali svaich synoŭ i mužoŭ, a razam łunali ŭ sercach našych Biełarusaŭ nadziei na lepšaje. Tabaryški bolš čym kali pierad hetym railisia ad ludziej. Adnyja zdavali tut pałakom koni, druhija pravodzili svaich synoŭ, blizkich, raźvitvalisia z imi, kab bolš užo moža nikoli i nie pabačycca. Nia kiełasia ludziam i praca, ale źbiralisia hrupkami, jak śviatam, to ŭ adnym miescy, to ŭ druhim, kab patałkavać miž saboj, paradzicca, paciešycca. Tałkavałasia, što niama za kaho vajavać, a śmialejšyja z žančyn praklinali Polšč, varožačy jej chutki kaniec.

Pryjšoŭ 1-šy vierasień. Našyja vioski i asielli małankaj ab laciela viestka, što pačałasia vajna, a ŭślied za hetym pryjšoŭ kaniec polskich paradkaŭ na našych ziemlach. Pačali viartacca z vajny pazabiranyja palakami. Ale nia ŭsie.

Z vialikaj radaściu žychary našaj vakolicy spatykali litoŭskuju ŭładu, kab razam z litoŭskim narodam zhodna i suładna budavać sabie lepšaje—novaje žyćcio.

S.

Usiačyna

Kolki na śviecie ludziej

Usiaho ludziej na śviecie u 1938h.rachavałasia **2.000.100.403** Bolšaja pałavina z hetaha žyvie ŭ Azii. U Eŭropie, nia ličačy Savieckaha Sajuzu, žyvie 400 miljonaŭ, u Afrycy—krychu bolš jak 150 miljonaŭ, u paŭnočnaj Amerycy — 142 milj., u Siarednia i Paŭdzionnaj Amerycy — bolš 130 milj., u Aŭstralii — 10 5 miljonaŭ.

Z pasobnych krain pieršaje miesca što da liku nasielnictva zajmaje Kitaj — z 450 miljonami; dalej iduć: Indyja—366 milj., Saviecki Sajuz—170 milj., Złučanyja Štaty Paŭnočn. Ameryki — 130 milj., Niamieččyna (razam z Aŭstryjaj i Sudetami) 79 milj., Japonija — 72 milj., Holandzkaja Indyja—68 milj., Anhlija—48 milj., Brazylija i Italija — pa 44 milj., Francyja 42 miljony.

B. Prezydenta Varšavy Stefana Stažynskaha, jaki miž inš. arhanizavaŭ abaronu Varšavy, sasłali ŭ koncentracyjny aboz u Dachau (Niamieččyna).

Žyćcio ŭ Vilni i Kraju

— **Čyhunka ŭ Troki** ad paŭstanka N.-Troki (za Landvarovam) užo budujecca. Pry ziemlanych rabotach na hetaj čyhuncy pracujuć miž inš. čynoŭniki b. Vilenskaj Čyhunačnaj Dyrekcyi.

— **U Antovilu** ad 1 studnia 1940 h. adčyniajecca hadavaja nižejšaja škoła ziemlarobskaja i paŭtarahadavaja škoła chatniaj haspadarki.

— **Vodku** i naahuł śpirtnyja napitki ad 27 listapada možna ŭžo volna kuplać va ŭsich restaranach i adpaviednych kramach.

— **Bolš karasiny!** Haspadary-ziemlaroby užo ŭ śniežni m-cy majuć dastać bolš karasiny na aśviatleńnie. Haspadary— ułaśniki 3—10 ha ziamli majuć dastać karasiny 1 litr, 10-30 ha— 3 litry, bolš čym 30 ha—5 litraŭ.

— **Škołaŭ dziaržaŭnych** u Vilenščynie i Vilni jość usiaho 392 z 1033 vučycialami. Z hetaha ŭ samaj Vilni vučycialoŭ 446, u paviecie Vilenskim 158 vučycialoŭ u 107 škołach, u Sviancianskaŭskim — 119 vučycialoŭ u 80 škołach. Akramia taho u litoŭskaj Vilenščynie jość jašče 40 škołaŭ pryvatnych z 300 vučycialami.

— **Patrebnyja rabotniki.** U roznych miascovaściach Litvy patrebnyja rabotniki pry eksploatacyi lesu. Pažadana, kab rabotniki ŭ Vilni i vokruzie zapisalisia na hetyja raboty. Praca akordavaja. U dzień možna zarabić ad 4,5 da 7 litaŭ. Aproč taho, henym rabotnikam budzie dapłačyvacca da 30 prac. z fondu publičnych rabot.

Taksama patrebnyja rabotniki da pracy ŭ haspadarcy ziemlarobskaj.

Usich rabotnikaŭ rejestruje Birža pracy ŭ Vilni— pry vul. Subač 22.

— **Z Universytetu.** Ad 15.XI. sioleta Vilenski ŭniversytet budzie pieratvorany pavodle novaha statutu. Sioleta ŭ universytecie jość da 2,500 studentaŭ, prafesaroŭ 110, 250 asystentaŭ. Pavodle statystyki ŭ minułym hodzie pałavina studentaŭ pachodziła z Polščy.

— **70 drukarniaŭ.** U Vilni znachodzicca da 70 drukarniaŭ, drukarni hetyja pieravažna małyja; rotacyjnaj niama nivodnaj.

— **4 tysiačy rabotnikaŭ.** Ahułam na publičnych rabotach ŭ Vilni i Vilenščynie pracuje 4 tysiačy rabotnikaŭ. Hetaja lička jašče ŭ biahučym tydni maje być značna pavialičana. Litoŭski ŭrad imkniecca da taho, kab usie mieli pracu i kab biezrabotnych nia było.

Šavieckija raboty vykonvaje fachoviec-biełarus, jaki biare rabotu z chaty i prynosić vykananyja zakazy. — Paviedamleńni z adresami zakazčykaŭ pryjmaje redakcyja „Krynicy“. Padtrymajcie biełarusa ŭ patrebie.

Leidėjas ir Redaktorius: ADOLFAS KLIMAVIČIUS
Vydaviec i Redaktar: ADOLF KLIMOVIČ

Fr. Skarinos vardo Gudų Spaustuvė, Vilnius, Pylimo g-vė 1.
Biel. Drukarnia im. Fr. Skaryny, Vilnia, vul. Zavalnaja 1.

w Wilnie